

Służba
Celna

MINISTERSTWO FINANSÓW
DEPARTAMENT KONTROLI CELNO-AKCYZOWEJ
I KONTROLI GIER

Strategiczny Plan Kontroli
Założenia do opracowania planów kontroli
na rok 2014

Zatwierdził: Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Finansów
Szef Służby Celnej

Jacek Kapica

Warszawa, grudzień 2013 r.

Wstęp

System kontroli prowadzonych przez Służbę Celną wprowadzony zarządzeniem Nr 2 Ministra Finansów z dnia 13 stycznia 2010 r. z późn. zm. zakłada, że kontrole prowadzone przez Służbę Celną, poza określonymi wyjątkami, podejmowane są na podstawie zidentyfikowanego ryzyka.

Kierując się tą zasadą, niniejszy dokument określa podstawowe założenia do opracowania planów kontroli w Służbie Celnej na rok 2014. Ukierunkowuje on kontrole na obszary, w których zidentyfikowane zostało największe ryzyko wystąpienia nieprawidłowości. Ryzyko rozumiane zarówno w kontekście największego prawdopodobieństwa wystąpienia nieprawidłowości jak i potencjalnych skutków ich wystąpienia. Takie ukierunkowanie pozwala na efektywne wykorzystanie posiadanych sił i środków redukując do niezbędnego minimum zaangażowanie w obszary o znikomym ryzyku.

W pierwszej części przedstawiony jest *Centralny Rejestr Ryzyk*, który jest hierarchicznym wykazem obszarów ryzyka zdefiniowanych przez Służbę Celną. W dalszej kolejności określony jest właściwy Strategiczny Plan Kontroli na rok 2014, określający priorytetowe obszary kontroli Służby Celnej. Obszary te zostały wskazane w oparciu o:

- *Centralny Rejestr Ryzyka*,
- sprawozdania izb celnych z realizacji taktycznych planów kontroli w I półroczu 2013 r.,
- obowiązujące w Służbie Celnej strategie kontroli,
- wyniki konsultacji w ramach Departamentu Kontroli Celno-Akcyzowej i Kontroli Gier.

Dokument określa również podstawowe zasady związane z planowaniem kontroli, które wskazują w szczególności na konieczność zachowania właściwej ekonomiki kontroli.

Strategiczny Plan Kontroli

W ramach prac nad zmianą dokumentu „*Systematyka kontroli i metod reakcji na ryzyko*” wprowadzone zostaną zmiany dotyczące grupy obszarów obejmujących gry hazardowe:

1. Obszar 13.1. obejmie Gry hazardowe urządzone z wykorzystaniem mediów elektronicznych.
2. Obszar 13.2. obejmie Gry hazardowe urządzone na automatach do gier bez wykorzystania systemów elektronicznych.
3. Obszar 13.3. obejmie Pozostałe gry hazardowe inne niż występujące w obszarze 13.1. i 13.2.

Zmiany w systematyce obszarów ryzyka związanych z grami hazardowymi wynikają z obserwowanych tendencji zachodzących na rynku gier hazardowych, a mianowicie rozwoju rozwiązań w zakresie zakładów wzajemnych oraz nowych rozwiązań dotyczących wykorzystania nielegalnych automatów do gier hazardowych, zarówno związanych z przedmiotem tych gier, jak i wykorzystywania nowoczesnych środków do urządzania gier hazardowych np. sieci Internet, kart elektronicznych, sieci telefonii komórkowych.

Służba Celna realizując zadania określone w ustawie o Służbie Celnej w zakresie gier hazardowych powinna być otwarta i gotowa do kompleksowej realizacji nałożonych na nią w tym zakresie zadań, w szczególności przeciwdziałania i zwalczania działalności prowadzonej nielegalnie, także z wykorzystaniem wyżej wymienionych mediów. Oznacza to także konieczność modyfikowania obszarów ryzyka i dostosowywania ich kształtu do identyfikowanych zagrożeń oraz podejmowania działań w reakcji na występujące ryzyka.

Z tego względu niezbędna jest zmiana w prezentowaniu obszarów ryzyka w sposób dostosowany do aktualnej sytuacji na rynku gier hazardowych, w szczególności z uwzględnieniem zachodzących zmian na tym rynku, polegających na ujawnianych przez Służbę Celną nowych formach prowadzenia tej działalności. Prezentowana zmiana w sposób czytelny wskazuje aktualne pryncypia Służby Celnej w zakresie kontroli gier hazardowych.

Zmiana *Systematyki* znajduje odzwierciedlenie w *Strategicznym Planie Kontroli na 2014 r.*, do którego należy dostosować taktyczne plany kontroli.

Mając na uwadze wdrożenie zarządzania przez cele w Służbie Celnej, w ramach którego wyznaczono izbom celnym indywidualne cele dotyczące efektywności kontroli, odnoszące się do poziomu ryzyka ujętego w rejestrach ryzyka, w 2014 roku należy zaplanować zaangażowanie Służby Celnej w priorytetowych obszarach ryzyka na poziomie minimum 30%.

W 2014 roku działania Służby Celnej będą realizowane w następujących, głównych, obszarach ryzyka:

Lp.	Nr obszaru ryzyka	Opis obszaru ryzyka ¹
1.	9.2.	Papierosy
2.	9.3.	Tytoń do palenia, cygara i cygaretki
3.	9.1.	Susz tytoniowy
4.	10.3.	Benzyny, oleje napędowe i smarowe
5.	10.1.	Oleje opałowe
6.	13.1.	Gry hazardowe urządzone z wykorzystaniem mediów elektronicznych
7.	13.2.	Gry hazardowe urządzone na automatach do gier bez wykorzystania systemów elektronicznych
8.	8.1.	Alkohol etylowy skażony i wyroby na bazie tego alkoholu
9.	8.2.	Alkohol etylowy nieskażony i wyroby na bazie tego alkoholu

1. Obszar ryzyka **Papierosy** jest obszarem wysokiego ryzyka zajmującym pierwszą pozycję w hierarchii obszarów *Centralnego Rejestru Ryzyka*. W obszarze tym Grupa Zadaniowa ds. Wyrobów Tytoniowych utrzymuje dziesięć ryzyk wymagających systematycznych kontroli, w tym jedno o poziomie wysokim. Ryzyka te dotyczą przemytu papierosów, obrotu papierosami z nielegalnych źródeł oraz nielegalnej produkcji papierosów.

Priorytetowe znaczenie tego obszaru wynika wprost ze *Strategii działania Służby Celnej w zakresie zwalczania przemytu i nielegalnego obrotu wyrobami tytoniowymi na lata 2012-2015*. Obszar wyrobów tytoniowych został uznany za jeden z priorytetowych przez Międzyresortowy Zespół ds. Zwalczania Nieprawidłowości Finansowych na Szkodę Rzeczypospolitej Polskiej i Unii Europejskiej. Wśród służb odpowiedzialnych za ochronę porządku prawnego w Polsce, składających corocznie raport z realizacji działań wyznaczonych przez ww. Zespół, w zakresie zwalczania przestępczości w obszarze tytoniu i wyrobów tytoniowych Służba Celna pełni rolę wiodącą: w ostatnich latach średnio 70 – 80% wszystkich papierosów zajętych w Polsce pochodziło z ujawnień dokonanych przez Służbę Celną: w 2009 r. było to 76,5%, w 2010 r. - 77 %, w 2011 r. – 74%, w 2012 r. – 72% .

¹ dla obszaru 9.1, 13.1 i 13.2 opis obszaru ryzyka zgodnie z projektem zmian do dokumentu „Systematyka obszarów i metod reakcji na ryzyko”.

Łączne należności budżetowe z tytułu akcyzy i VAT wynosiły w 2012 r. 444,06 zł / 1.000 szt. papierosów. Wg badań rynkowych, prowadzonych systematycznie przez firmę KPMG, wielkość szarej strefy w obszarze papierosów wynosiła w 2012 r. 13 % rynku tytoniowego, tzn. 6,2 mld szt. Straty budżetu państwa z tytułu niepobranych ww. należności należy szacować na 2 753 mln zł.

W ramach systemu zarządzania przez cele, dyrektorom granicznych izb celnych wskazano jako cel ujawnienie co najmniej 30% potencjalnego, obliczonego na podstawie badań statystycznych, przemytu papierosów. Z kolei dyrektorom wewnętrznych izb celnych wskazano jako cel ujawnienie 1,5% wielkości szarej strefy papierosów oszacowanej również na podstawie badań statystycznych.

W I półroczu 2013 r. największe zaangażowanie i dużą skuteczność kontroli wykazały komórki zwalczania przestępczości (zaangażowanie 41%, skuteczność 25%) i komórki dozoru (zaangażowanie 31,7%, skuteczność 69,3%). W nieznacznym stopniu w obszarze tym realizowały kontrole także pozostałe komórki kontrolne. Łączne efekty finansowe wszystkich komórek kontrolnych oszacowano na kwotę 146,5 mln zł, a wartość zajętego towaru na kwotę 77,1 mln zł. Odnotowano wzrost skuteczności i efektów finansowych kontroli w stosunku do analogicznego okresu ubiegłego roku.

Mając na uwadze planowaną podwyżkę akcyzy na papierosy oraz źródło ryzyka jakim jest dysproporcja cenowa wyrobów akcyzowych pomiędzy krajami UE a Rosją, Białorusią i Ukrainą, co wpływa na opłacalność przemytu, w obszarze tym należy prowadzić intensywne działania kontrolne.

2. Obszar ryzyka Tytoń do palenia, cygara i cygaretki w Centralnym Rejestrze Ryzyka został oceniony jako obszar wysokiego ryzyka (druga pozycja w hierarchii). Grupa Zadaniowa ds. Wyrobów Tytoniowych wskazała dwa ryzyka strategiczne (wysokie i średnie), wymagające prowadzenia działań kontrolnych przez wszystkie izby celne. Ryzyka dotyczą obrotu tytoniem z nielegalnych źródeł oraz nielegalnej produkcji tytoniu.

Analogicznie jak w przypadku obszaru ryzyka „Papierosy”, uznanie tego obszaru jako priorytet do kontroli wynika wprost ze *Strategii działania Służby Celnej w zakresie zwalczania przemytu i nielegalnego obrotu wyrobami tytoniowymi na lata 2012-2015*.

Pomimo wprowadzenia z dniem 1 stycznia 2013r. opodatkowania akcyzą surowca tytoniowego w postaci suszu tytoniowego, dostępne informacje o stwierdzonych nieprawidłowościach wskazują, że w dalszym ciągu podejmowane są próby wprowadzania do obrotu tytoniu z pominięciem obowiązujących przepisów.

Źródłem zaopatrzenia w nielegalny tytoń są zarówno krajowe plantacje jak i przywóz z innych krajów UE, w których surowiec tytoniowy nie podlega opodatkowaniu. Susz tytoniowy często przetwarzany jest w tych krajach na krajanekę lub tytoń do palenia a następnie transportowany do Polski, gdzie odbywa się jego dalsza dystrybucja z wykorzystaniem następujących kanałów dystrybucji:

- legalnie działających punktów sprzedaży zajmujących się obrotem wyrobami tytoniowymi,
- przesyłek pocztowych i kurierskich nadawanych w kraju.

Informacje na temat możliwości zakupu tytoniu są dystrybuowane za pomocą ulotek reklamowych oraz ogłoszeń prasowych. Pierwszy kontakt nawiązywany jest często poprzez Internet, gdzie zawierane są wstępnie transakcje pomiędzy kupującym i sprzedającym.

Według badań firmy KPMG wielkość szarej strefy w obszarze tytoniu wyniosła w 2012 r. 6000 ton, co odpowiadałoby 6 mld szt. papierosów². Według wyliczeń Służby Celnej, opartych na porównaniu ilości sprzedanego tytoniu legalnego (oznaczonego wymaganymi znakami akcyzy) i ilości sprzedanych tubek (gilz) i papierków papierosowych, od stycznia do kwietnia 2013 r. z nielegalnego tytoniu wyprodukowano ok. 350 mln szt. papierosów, co odpowiadałoby ilości ok. 1 mld szt. papierosów w skali roku. Przyjmując wielkość szarej strefy wg ocen branży tytoniowej, straty budżetu z tytułu niepobranych należności należy szacować na poziomie 1 934 mln zł.

W I połowie 2013 r. w obszarze tym największe zaangażowanie w kontrole wykazały komórki zwalczania przestępczości (23,4%) oraz komórki dozoru (12%) osiągając wysoką skuteczność kontroli odpowiednio 61,7% i 63,4%. W obszarze tym zaangażowane były w nieznacznym stopniu również pozostałe komórki kontrolne. Łączne efekty finansowe wykazano w kwocie 163,5 mln zł, a wartość zajętego towaru wyniosła 103,9 mln zł. W porównaniu do analogicznego okresu roku ubiegłego efekty finansowe wzrosły o 65%, a wartość zajętego towaru wzrosła dwukrotnie. Świadczy to o konieczności prowadzenia intensywnych działań kontrolnych w tym obszarze.

3. Susz tytoniowy – jest to nowy obszar działania Służby Celnej wynikający ze zmian ustawy o podatku akcyzowym w zakresie rozszerzenia podatku akcyzowego na surowiec do produkcji wyrobów tytoniowych – susz tytoniowy.

² Źródło: Raport z 16 kwietnia 2013 r. *Project Star. 2012 Results.*

W celu ograniczenia niekontrolowanego dostępu do surowca tytoniowego z dniem 01.01.2013 r. wprowadzono zmiany w ustawie o podatku akcyzowym, w efekcie których surowiec tytoniowy został opodatkowany akcyzą. Jednocześnie wprowadzono instytucję pośredniczącego podmiotu tytoniowego. Nowe regulacje objęły susz tytoniowy pochodzący zarówno z krajowych upraw, a także z importu i nabyć wewnątrzspółnotowych.

Grupa Zadaniowa ds. Wyrobów Tytoniowych w maju 2013 r., mając na uwadze liczne nieprawidłowości związane z obrotem suszem tytoniowym zidentyfikowała ryzyko strategiczne o poziomie wysokim dotyczące nielegalnego obrotu suszem tytoniowym na terytorium Polski. Wskazano na mechanizmy wprowadzenia do obrotu suszu tytoniowego bez zapłaconego podatku akcyzowego poprzez:

- dostarczenia go do podmiotu nieuprawnionego w trakcie przemieszczania pomiędzy magazynami podmiotów pośredniczących,
- fikcyjną sprzedaż do innego kraju unijnego (np. w ramach dostawy wewnątrzspółnotowej).

Susz tytoniowy wprowadzany jest do obrotu detalicznego głównie z wykorzystaniem następujących kanałów dystrybucji:

- punktów sprzedaży detalicznej oferujących susz tytoniowy,
- stoisk handlowych, kiosków i sklepów (w tym także usytuowanych na bazarach i targowiskach),
- przesyłek pocztowych i kurierskich, m.in. po wcześniejszym uzgodnieniu transakcji z osobami oferującymi towar na portalach ogłoszeniowych i aukcyjnych.

Ponadto informacje na temat możliwości zakupu suszu tytoniowego umieszczane są i dystrybuowane za pomocą ulotek reklamowych oraz ogłoszeń prasowych.

Działania kontrolne podjęte w ramach zidentyfikowanego ryzyka, wykazane w przeglądach profili ryzyka strategicznego, przyniosły efekty finansowe na kwotę 9,4 mln zł, a wartość zajętych towarów oszacowano na kwotę 7,9 mln zł, co świadczy o konieczności prowadzenia działań w tym obszarze.

4. Benzyny, oleje napędowe i smarowe to obszar wysokiego ryzyka zajmujący trzecią pozycję w hierarchii *Centralnego Rejestru Ryzyka*. Grupa Zadaniowa ds. Zwalczania Przeszłości Paliwowej w oparciu o przeglądy profili ryzyka dokonała weryfikacji funkcjonujących ryzyk, w wyniku której dokonano uszczegółowienia ryzyk w obrocie olejami smarowymi oraz w obrocie olejami napędowymi. W porównaniu z rokiem ubiegłym, w którym funkcjonowały

trzy ryzyka średnie i trzy wysokie, obniżono poziom ryzyka wskazując osiem ryzyk o poziomie średnim.

Ryzyka te są związane w szczególności z nabyciem lub posiadaniem olejów smarowych, olejów napędowych oraz benzyn, bez zapłaty należnego podatku akcyzowego (lub zapłaty akcyzy w nieprawidłowej wysokości), nabyciem wewnątrzwspólnotowym olejów napędowych oraz olejów smarowych dokonywanym niezgodnie z przepisami ustawy o podatku akcyzowym, importem paliw i olejów smarowych zwolnionych z akcyzy z naruszeniem warunków zwolnienia, sprzedażą olejów napędowych bez zapłaty należnego podatku akcyzowego (lub zapłaty akcyzy w nieprawidłowej wysokości) oraz bez zapłaty należnej opłaty paliwowej, użyciem olejów napędowych zwolnionych z podatku akcyzowego, bez zapłaty należnego podatku akcyzowego (lub zapłaty w nieprawidłowej wysokości) oraz bez zapłaty należnej opłaty paliwowej.

Wyniki kontroli przeprowadzonych w I półroczu 2013 r. wskazują na konieczność prowadzenia dalszych kontroli w tym obszarze. Efekty finansowe kontroli oszacowano na 100,4 mln zł (20% wyższe niż w analogicznym okresie roku ubiegłego), a wartość zajętych towarów na 8,3 mln zł (wzrost o 45%). Największe zaangażowanie (22,1%), skuteczność kontroli (60,9%) i efekty finansowe (68,7 mln zł) w tym obszarze odnotowały komórki kontroli przedsiębiorców. Wysokie efekty finansowe i wysoka skuteczność kontroli świadczą o konieczności kontynuacji działań kontrolnych w tym obszarze.

5. Oleje opałowe – w *Centralnym Rejestrze Ryzyka* jest to obszar wysokiego ryzyka zajmujący czwartą pozycję w hierarchii obszarów ryzyka. Grupa Zadaniowa ds. Zwalczania Przemysłowej Paliwowej wskazała jedno ryzyko wysokie i dwa ryzyka średnie wymagające prowadzenia systematycznych działań kontrolnych.

Grupa Zadaniowa jako wysokie oceniła ryzyko dotyczące sprzedaży olejów opałowych oraz olejów napędowych barwionych i znakowanych bez zapłaty należnego podatku akcyzowego (lub zapłaty akcyzy w nieprawidłowej wysokości). Sprzedaż olejów podlegających obowiązkowi znakowania i barwienia dokonywana jest poprzez ciąg transakcji handlowych pomiędzy pośrednikami. Pośrednikami są podmioty zajmujące się księgowaniem transakcji i dalszej sprzedaży. Zazwyczaj ostatni nabywca jest podmiotem fikcyjnym lub uchylającym się od opodatkowania, który nie wywiązuje się z obowiązku składania oświadczeń o zużyciu oleju opałowego zgodnie z przeznaczeniem uprawniającym do zastosowania obniżonej stawki podatku akcyzowego. Sprzedający nie składają właściwym organom Służby Celnej zestawienia oświadczeń, nie posiadają wymaganych oświadczeń składanych przez kupujących, bądź

składane oświadczenia lub zestawienia oświadczeń nie spełniają wymogów formalnych.

W I półroczu 2013 r. w porównaniu z analogicznym okresem roku ubiegłego, przy mniejszym zaangażowaniu komórek kontrolnych osiągnięto znacznie wyższe efekty finansowe kontroli. Ogółem odnotowano efekty finansowe w wysokości 142,3 mln zł (niemal dwukrotnie wyższe niż w I półroczu 2012 r.) oraz wartość zajętego towaru (wyrobu) na kwotę 8,3 mln zł. (ponad ośmiokrotny wzrost). Wyniki świadczą o konieczności prowadzenia intensywnych działań kontrolnych w tym obszarze.

6. Gry hazardowe urządzone z wykorzystaniem mediów elektronicznych są nowym obszarem w systematyce obszarów ryzyka. Powstał on w wyniku modernizacji grupy obszarów ryzyka związanych z urządzeniem gier hazardowych.

Zmiana w systematyce wynika z rosnącego popytu na usługi świadczone z wykorzystaniem mediów elektronicznych zaś urządzenie gier z wykorzystaniem tych mediów stało się zjawiskiem powszechnym. Ustawa o grach hazardowych z kolei generalnie nie dopuszcza działalności w zakresie urządzania gier w sieci Internet, z wyłączeniem działalności określonej wprost w jej przepisach, jak przyjmowanie zakładów wzajemnych (po uzyskaniu stosownego zezwolenia).

Wspomniane zjawiska wskazują na konieczność znaczącego zaangażowania Służby Celnej w ten obszar. Dotyczy to zwłaszcza terminali internetowych (m.in. typu „CSANI”) oraz przyjmowania zakładów wzajemnych przez podmioty nie posiadające stosownego zezwolenia.

7. Gry hazardowe urządzone na automatach do gier bez wykorzystania systemów elektronicznych – w tym obszarze na wysokim poziomie utrzymuje się ryzyko związane z urządzeniem i prowadzeniem gier wbrew przepisom ustawy o grach hazardowych, na automatach, na których gry odbywają się bez pośrednictwa Internetu. Organizatorami nielegalnych gier mogą być podmioty powiązane z byłymi lub działającymi wciąż legalnie na rynku gier podmiotami prowadzącymi i urządzającymi gry na automatach o niskich wygranych w punktach gier. Z danych Służby Celnej wynika, iż najczęściej procederem organizowania gier na nielegalnych automatach zajmują się podmioty działające na terenie całego kraju, bądź kilku województw, tworząc sieć lokali. Wykorzystują one do urządzania procederu zarówno istniejącą strukturę byłych punktów gier, których właściciele są zainteresowani kontynuacją działalności hazardowej, jak i były obsługę tych punktów tj. serwisantów/inspektorów, którzy działają dalej już jako przedstawiciele właścicieli nielegalnych automatów.

Urządzanie gier na automatach niezgodnie z przepisami ustawy - poza kasynami gry i salonami gier, może zatem zachodzić w następujących lokalizacjach: punktach gier, w których podmioty wycofały lub zawiesiły wszystkie automaty, punktach gier, w których zaprzestano prowadzenia działalności w wyniku wygaśnięcia lub cofnięcia zezwolenia, miejscach gier objętych zezwoleniem, w których nie przeprowadzono urzędowego sprawdzenia, punktach gier, w których zaprzestano prowadzenia działalności w wyniku działań kontrolnych naczelników urzędów celnych, czynnych punktach gier oraz innych miejscach np. lokalach gastronomicznych, punktach handlowych, kawiarenkach internetowych.

8. Alkohol etylowy skażony i wyroby na bazie tego alkoholu jest obszarem średniego ryzyka zajmującym ósmą pozycję w *Centralnym Rejestrze Ryzyka*. Grupa Zadaniowa ds. Kontroli Obrotu Wyrobami Alkoholowymi wskazała w tym obszarze jedno ryzyko o poziomie wysokim, dotyczące odkażania alkoholu skażonego i obrotu alkoholem skażonym, wymagające prowadzenia kontroli na obszarze wszystkich izb celnych.

Głównym mechanizmem działania jest odkażanie alkoholu – alkohol skażony poddawany jest procesom chemicznym, w wyniku czego jeden ze skaźników zostaje wytracony. Alkohol taki jest następnie rozlewany do butelek plastikowych lub butelek markowych napojów alkoholowych i rozprowadzany na targowiskach lub wśród odbiorców indywidualnych.

W I półroczu 2013 r. w obszarze tym zaangażowane były w kontrole wszystkie komórki kontrolne. Efekty kontroli oszacowano na 26,2 mln zł (ponad trzykrotnie wyższe niż w analogicznym okresie ubiegłego roku), a wartość zajętego towaru na kwotę 4,3 mln zł.

Ponadto planowane podwyższenie stawek podatku akcyzowego na alkohol etylowy od stycznia 2014 r. może wpłynąć na zwiększenie ilości nielegalnego alkoholu na rynku, który stanowi również zagrożenie dla zdrowia i życia obywateli.

9. Alkohol etylowy nieskażony i wyroby na bazie tego alkoholu jest obszarem średniego ryzyka zajmującym czternastą pozycję w *Centralnym Rejestrze Ryzyka*. Grupa Zadaniowa ds. Kontroli Obrotu Wyrobami Alkoholowymi wskazała w tym obszarze jedno ryzyko o poziomie średnim, wymagające prowadzenia kontroli na obszarze wszystkich izb celnych.

Ryzyko dotyczy nielegalnego obrotu wyrobami alkoholowymi. Aktualny jego poziom nie wskazuje na potrzebę prowadzenia intensywnych działań kontrolnych, jednak planowane podwyższenie stawek podatku akcyzowego na alkohol etylowy od stycznia 2014 r. może wpłynąć na zwiększenie ilości nielegalnego alkoholu na rynku, a zatem zwiększenie poziomu ryzyka.